

Чудак Ліна
асистент

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВА

Важливість визначення обсягів незавершеного виробництва зумовлена необхідністю розмежування здійснених витрат підрозділами підприємства з метою визначення фактичної собівартості виробленої продукції.

Проблема визначення витрат незавершеного виробництва та розробка системи внутрішнього контролю за такими витратами у розрізі робіт є однією із складних та дискусійних у бухгалтерському обліку витрат підприємства.

В бухгалтерському розумінні поняття “незавершене виробництво”, у першу чергу, висвітлюється у ПС(Б)О 9 “Запаси”, як таке, що може бути у вигляді незакінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів. Незавершене виробництво на підприємствах, що виконують роботи та надають послуги, складається з витрат на виконання незакінчених робіт (послуг), щодо яких підприємством ще не визнано доходу [2].

У сільському господарстві період здійснення витрат не співпадає з виходом продукції. Так для польового кормовиробництва властиве як однорічне, так і багаторічне вирощування кормових культур, як наслідок – робочий період і час виробництва не співпадають. Тому на кінець звітного періоду виникає незавершене виробництво.

Об'єктами обліку та контролю витрат незавершеного виробництва з вирощування кормів є наступні технологічні процеси: основний обробіток ґрунту (підняття зябу, лущення стерні, боронування, оранка); передпосівний обробіток ґрунту (культивуація, коткування, внесення органічних і мінеральних добрив); підготовка насіння до сівби; сівба кормових культур (в тому числі озимих зернових на зелений корм і силос, сівба багаторічних трав восени та весною звітного року); догляд за багаторічними травами посіву минулих років (дискування, щілювання посіву, внесення гербіцидів), роботи з докорінного поліпшення сіножатей та пасовищ.

Такий обсяг робіт, що підлягає розподілу за роками вирощування та експлуатації посівів потребує пошуку та впровадження нових прийомів і способів оперативного контролю за виробничими витратами незавершеного виробництва. Адже достовірне визначення собівартості, вирощуваних у господарстві кормів, напряму впливає на формування показника собівартості продукції тваринництва, на результати діяльності підрозділів і господарюючого суб'єкта в цілому.

Розглядаючи виникнення витрат незавершеного виробництва у польовому кормовиробництві, постає необхідність у створенні алгоритму здійснення контролю за такими витратами та своєчасного відображення їх у обліку.

Перевірку слід розпочинати з таких питань, як розкриття інформації про витрати під урожай майбутнього року в обліковій політиці господарства, їх склад.

Надалі слід перевірити, чи здійснюється облік вказаних витрат відповідно до встановленого порядку на рахунках бухгалтерського обліку (відображення витрат на окремих аналітичних рахунках), передбачених для узагальнення інформації про витрати основного і допоміжного виробництв та обслуговуючих господарств.

У ході перевірки визначають доцільність та правильність віднесення витрат до незавершеного виробництва, дотримання строків та правильності списання витрат незавершеного виробництва на культури врожаю поточного та майбутнього років.

Перевіркою встановлюється, як оцінюється незавершене виробництво і напівфабрикати власного виробництва (біологічні активи, роботи, послуги), спосіб оцінювання незрілих та зрілих довгострокових біологічних активів відповідно до ПСБО 30 та Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996 – XIV від 16.07.99 р. [1,3].

Обов'язковим етапом контролю є проведення інвентаризації незавершеного виробництва і витрат майбутніх періодів. За наслідками інвентаризації встановлюються нестачі та лишки незавершеного виробництва, а також перевіряється правильність проведення бухгалтерських записів.

Перевірці підлягають визначені підприємством способи розподілу витрат за роками залежно від терміну експлуатації посівів, та між покривними та підпокривними культурами (багаторічними травами).

Для визначення собівартості вирощеної продукції має впливово значення правильний розрахунок залишків незавершеного виробництва. При обчисленні собівартості продукції витрати звітного місяця коригують на різницю у вартості незавершеного виробництва на початок і кінець місяця. Тобто до вартості незавершеного виробництва на початок місяця додають витрати звітного місяця і віднімають вартість незавершеного виробництва на кінець місяця.

У фінансовій звітності, зокрема у статті Балансу “Незавершене виробництво” встановлюють, чи показані підприємством витрати незавершеного виробництва.

Отже, основною метою обліку витрат у процесі вирощування кормів є своєчасне, повне, достовірне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням усіх видів виробничих ресурсів та виконаних робіт, у тому числі робіт, відображених у обліку як незавершене виробництво. Використання алгоритму вище вказаних контрольних заходів надасть змогу відслідковувати та аналізувати допущені порушення і недоліки на початковій стадії їх виникнення за центрами відповідальності, а відтак, поліпшить та прискорить прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996 – XIV від 16.07.99 р. // Електронний ресурс: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 248 від 20.10.99р. // Спеціальний додаток до тижневика “Дебет – Кредит”. – 2004. – С. 67.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 “Біологічні активи”, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 790 від 18.11.2005р. // Електронний ресурс: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>

Шаровська Тамара
к.е.н., старший викладач
Одеський національний економічний університет
м. Одеса

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Як відомо, внутрішній контроль ґрунтується на таких принципах: відповідальності, збалансованості, своєчасного повідомлення, відповідності контролюючої і підзвітної систем, комплексності, розподілу обов’язків, дозволу і ухвалення [1, с.40].

Ми вважаємо, що вкрай важливим є також принцип незалежності системи внутрішнього контролю: співробітники цієї служби мають бути незалежними від структурного підрозділу, що підлягає контролю.

Контроль здійснюється практично на всіх ланках вертикалі управління: від первинної до вищої, та навпаки.

Власник підприємства, правління, рада директорів, збори акціонерів, економічні, технічні, технологічні служби і підрозділи управління підприємством, керівники виробничих і допоміжних цехів та їх підрозділів – дільниць, бригад тощо, всі вони у своїй діяльності так чи інакше здійснюють елементи контролю. Іншими словами, обов’язки посадових осіб, керівників усіх рівнів управлінської ієрархії розповсюджуються, зокрема, на функцію контролю. Останнє стосується економічного контролю, як функції управління промисловим підприємством.

Для того, щоб вказана функція була дієвою, а управління – ефективним, контроль всередині підприємства повинен бути організований як окрема, відкрита, інформативно-комунікативна система зі зворотним зв’язком. Можливість застосування системного підходу до впровадження такої системи досліджувалась та обґрунтована в багатьох наукових працях вітчизняних вчених [1; 2; 4; 5].

Зокрема, розглядаються два варіанти функціональних підсистем контролю: централізована та децентралізована [3, с. 360-370]. Автори мають рацію щодо переваг і недоліків розглянутих варіантів системи внутрішнього економічного контролю, а також щодо доцільності впровадження на промислових підприємствах систем внутрішнього економічного контролю на засадах функціональної децентралізації.